

Wetenswaardig

VOOR DE GENERATIES VAN NU EN MORGEN

Nieuwsbrief van Stichting Hartsvrienden RESCAR en HFL hart- en vaatziekten

NUMMER 19
APRIL 2011

VOORWOORD

De voorbereidingen voor het RESCAR-Congres zijn in volle gang en wij hopen u daar op zaterdag 21 mei allen te mogen begroeten. Tijdens het congres gaan we in op de laatste ontwikkelingen betreffende onbegrepen hartfalen, aortaklep reparatie en hart-revalidatie. Ook komt erfelijkheid van hartfalen aan bod.

We willen u als donateur bij ons werk blijven betrekken. Daarom is dit jaar nieuw bij het congres het lezerspanel dat voorafgaand aan de lezingen wordt gehouden. We willen graag van u weten wat u in deze nieuwsbrief wil lezen, zodat we u nog beter kunnen

informereren. U kunt zich voor dit lezerspanel opgeven door dit aan te geven op uw aanmeldingskaart. Wilt u ook naar het RESCAR-congres, maar bent u nog geen donateur? Op de achterkant van deze nieuwsbrief leest u hoe u donateur kunt worden. Wij zijn er bij op zaterdag 21 mei, u toch ook?

Prof. Dr. Harry J.G.M. Crijns
Stichting Hartsvrienden RESCAR

Ellen van de Ven
Health Foundation Limburg

INHOUD

PAGINA 1
GEZOND À LA CARTE

PAGINA 2
WIE IS...
HANS-PETER
BRUNNER-LA ROCCA

PAGINA 3
MAASTRICHT STUDIE

PAGINA 4
25 JAAR HARTCHIRURGIE
MAASTRICHT

GEZOND À LA CARTE

Zelf thuis aan een gezondere leefstijl werken met online begeleiding van een arts om hart- en vaatziekten te voorkomen? Dat kan sinds kort met het programma Gezond à la Carte, kortweg GALA, dat het Maastricht UMC+ samen met de Regionale Huisartsenzorg Heuvelland heeft ontwikkeld.

Het programma is bestemd voor mensen met een verhoogd risico op hart- en vaatziekten. Het doel ervan is tweeledig: vroegtijdige signalering van hart- en vaatziekten, maar ook beïnvloeding van de leefstijl.

Deelnemers aan Gezond à la Carte gaan aan de slag met vier digitale modules,

te weten bewegen, voeding, stress en (stoppen met) roken. Ze krijgen een persoonlijke webpagina, waarop ze via een inlogcode online hun eigen resultaten kunnen bijhouden en persoonlijke adviezen krijgen. Als ze dat willen, kunnen ze contact met elkaar leggen via een online community, waar ze bijvoorbeeld een blog kunnen bijhouden.

Gezond à la Carte is min of meer het uitgebreide vervolg op het programma HAPPY, waarbij onder anderen medewerkers van het Maastricht UMC+ werden gescreend op gevoeligheid voor hart- en vaatziekten. Geïnteresseerden die willen deelnemen aan Gezond à la Carte, dienen aan hun huisarts te vragen of ze hiervoor in aanmerking komen.

VOOR UW AGENDA
RESCAR-CONGRES 21 MEI 2011 MECC MAASTRICHT

Van 2 tot en met 4 maart vond in Maastricht weer de European Vascular Course (EVC) en de European Cardiac Course (ECC) plaats. Een 'superschool' voor hart- en vaatchirurgen, cardiologen en verpleegkundigen. Health Foundation Limburg organiseerde tijdens dit congres een speciale bijeenkomst voor genodigden. Doel daarvan was om hen te informeren over de laatste ontwikkelingen op het gebied van hart- en vaatchirurgie.

WIE IS... HANS-PETER BRUNNER-LA ROCCA

Bij Stichting Hartsvrienden RESCAR en HFL hart- en vaatziekten zijn veel mensen betrokken. Deze keer stellen we prof. dr. Hans-Peter Brunner-La Rocca aan u voor, hartfalen-cardioloog.

"Ik ben Zwitser, geboren en getogen in Zürich. Dit jaar word ik 50. Ik ben getrouwd en woon doordeweeks in Maastricht en in het weekend vlakbij Basel in Zwitserland."

Dat lijkt me een hele opgave, pendelen tussen Nederland en Zwitserland?

"Ik heb geen keus. Mijn werk is hier en dat van mijn vrouw in Zwitserland. Zij heeft een eigen bedrijf. Vertrekken uit Zwitserland is voor haar op korte termijn geen optie. Maar het is goed te doen. Met de trein ben ik binnen vijf uur in Zwitserland. En in de trein kan ik rustig werken."

En wat doet u dan in het weekend thuis?

"Ik ben dol op skiën en kook graag voor mijn vrienden. Maar mijn grote passie is vliegen. Vlak voor ik in Maastricht begon, heb ik mijn vliegbrevet gehaald. Zelf vliegen is echt geweldig!"

Was u vroeger dan niet liever piloot geworden dan arts?

"Piloot worden was vroeger geen optie voor mij omdat ik een bril had. Gelukkig sprak geneeskunde me ook aan. Hartfalenspecialist ben ik eigenlijk per toeval geworden. Ik kwam na mijn opleiding terecht in een groep die daar onderzoek naar deed, en dat

beviel me wel. Uiteindelijk heb ik in Zürich, Melbourne (Australië) en Basel onderzoek gedaan naar biomarkers en hun relatie met hartfalen. Dat heeft het inzicht opgeleverd dat je patiënten met hartfalen niet over één kam kunt scheren, maar echt moet kijken welke therapie bij welke patiënt werkt."

Doet u in Maastricht ook onderzoek?

"Uiteraard. Ik ben 1,5 jaar geleden in Maastricht begonnen. Ik ben verantwoordelijk voor de hartfalenpoli, waar ik samen met een aantal collega's en hartfalen verpleegkundigen een spreekuur heb. Daarnaast doe ik nog steeds onderzoek naar biomarkers bij hartfalen. Verder zijn we bezig met het opzetten van een grote internationale studie naar hartfalen. Die moet duidelijk maken op welke manier er in de eerste en tweede lijn wordt omgegaan met hartfalen. Uiteindelijk moet dit leiden tot betere uitwisseling van medische gegevens en betere diagnoses. Want daar is nog veel winst te halen."

START INSCHRIJVING LOOP MET JE DOKTER 2011

Op 31 maart was de kick-off van Loop met je dokter 2011. Tijdens deze feestelijke bijeenkomst opende Martin Eurlings, burgemeester van Valkenburg, officieel de inschrijving voor deze unieke sponsorwandeltocht. De eerste tien deelnemers hebben zich direct aangemeld en stellen zich voor op www.loopmetjedokter.nl.

Wandelen in Valkenburg

Op zaterdag 1 oktober vindt in de omgeving van Valkenburg de derde Loop met je dokter plaats. Artsen van het Maastricht UMC+, patiënten, hun vrienden en familie en iedereen die zich in wil zetten

voor de strijd tegen hart- en vaatziekten wandelen samen een tocht van vijf of tien kilometer. Tijdens de kick-off werd de nieuwe route van Loop met je dokter gepresenteerd. Een bijzonder mooie tocht door de prachtige Valkenburgse natuur. Start en finish vinden plaats bij het romantische Kasteel Oost.

Waar doen we het voor?

Elke wandelaar haalt € 150,- sponsorgeld op. Het geld wordt verdeeld over drie levensreddende projecten van het Maastricht UMC+: Reanimatieonderwijs, Gezond à la Carte en de Maastricht Studie.

Meer weten of inschrijven?
www.loopmetjedokter.nl

HARTSVRIENDEN!

ERIK VAN DEN BRANDT:

"IK DANK MIJN LEVEN AAN MENSEN DIE KONDEN REANIMEREN"

Hij is een man met een missie: de 46-jarige Erik van den Brandt uit Swolgen. Hij wil mensen bewust maken van de noodzaak om te leren reanimeren. Erik dankt zelf zijn leven aan enkele vreemden die hem hielpen toen hij in 2008 een hartstilstand kreeg. Vandaar dat hij zich tegenwoordig inzet voor HFL hart- en vaatziekten. Een deel van de opbrengst van HFL-evenementen als Loop met je dokter gaat immers naar reanimatieonderwijs.

Het is zaterdag 6 september 2008. De voetbalwedstrijd van het B2-elftal van Top 27 Swolgen Boys tegen SVOC is net bezig, als grensrechter Erik van den Brandt zich ineens niet goed voelt. "Ik kreeg een overdonderend gevoel in mijn onderbuik dat naar mijn hart trok. Ik had gelijk in de gaten dat het fout zat. Ik probeerde nog om aandacht te trekken door mijn vlag weg te gooien en te schreeuwen. Maar er kwam geen geluid meer uit mijn mond. Even later viel ik met mijn hand op mijn borst voorover op de grond."

Tijdbom

Van den Brandt ontwaakt na ruim zestig uur op de intensive care van het ziekenhuis in Venlo. Hij blijkt een hartstilstand te hebben gehad. De oorzaak daarvan is een combinatie van een verhoogd adrenalinegehalte met een eerder onopgemerkt opgelopen infarct. Daarnaast heeft hij een extra slag in zijn normale hartritme. Deze zeldzame combinatie doet zijn hart op het bewuste moment op hol slaan.

Wonder

Van den Brandt beseft dat hij door het oog van de naald is gekropen. "Ik heb mijn leven te danken aan een collega

grensrechter en een aanwezige toeschouwer die konden reanimeren." Want dat is wat er is gebeurd op 6 september 2008. Toen Van den Brandt bewusteloos neerviel, kwamen er direct mensen op hem afsnellen. Twee van hen begonnen onmiddellijk met reanimeren totdat ambulancepersoneel het overnam. In het ziekenhuis krijgt Van den Brandt een ICD geïmplanteerd. En dat is maar goed ook, want Van den Brandts hart slaat daarna nog een aantal keren op hol. Waarom, weten zijn artsen niet. Gelukkig biedt onderzoek uitkomst en kan Van den Brandt na een ablatie een nieuwe ICD, zijn leven weer oppakken.

Bewustwording

Een leven dat in het teken staat van het creëren van bewustwording. "Ik beseft heel goed hoeveel geluk ik heb gehad. Iedere week krijgen 300 mensen in Nederland een hartstilstand. Slechts een enkeling overleeft het. En dat moeten er veel meer worden. Dat lukt alleen als meer mensen leren reanimeren. Daarom sta ik volledig achter reanimatieonderwijs op scholen, een initiatief dat ondersteunt wordt door HFL hart- en vaatziekten. Hoe meer mensen 'het kunstje' kennen, hoe meer levens we kunnen redden."

DE MAASTRICHT STUDIE & TYPE 2 DIABETES

Type 2-diabetes komt heel veel voor. In Nederland betreft het 1 miljoen mensen en dat aantal neemt sterk toe. De belangrijkste oorzaken van die stijging zijn de algemene neiging tot minder bewegen en meer eten, maar ook andere factoren spelen een rol zoals genetische kwetsbaarheid. Extra zorgelijk is dat type 2-diabetes steeds vaker op jonge leeftijd voorkomt. Was 20 jaar geleden type 2-diabetes onder de leeftijd van 50 jaar zeldzaam, tegenwoordig is type 2-diabetes bij mensen onder de 25 jaar niet meer uitzonderlijk. Daardoor is de oude naam 'ouderdomsdiabetes' verouderd. De invloed van type 2-diabetes op de kwaliteit van leven is enorm. Ongeveer de helft van alle patiënten heeft hart- en/of vaatziekten. Ongeveer 75% zal daaraan uiteindelijk overlijden.

De Maastricht Studie

De Maastricht Studie is een onderzoek naar de oorzaken en de gevolgen van type 2-diabetes onder 10.000 mensen uit de regio Maastricht-Heuvelland. Van hen hebben ongeveer 5000 type 2-diabetes en 5000 géén diabetes. Van 2010 tot 2015 zal de gezondheidstoestand van al die 10.000 deelnemers in kaart worden gebracht. En vanaf het begin wordt bijgehouden welke ziekten zij in de loop van de jaren ontwikkelen. Door deelnemers met en zonder type 2-diabetes met elkaar te vergelijken, wordt inzicht gekregen in welke eigenschappen kunnen leiden tot type 2-diabetes.

Het onderzoek

Om dit te bereiken onderzoekt De Maastricht Studie haar deelnemers 3 halve dagen in een nieuw onderzoekscentrum. De deelnemers investeren daarmee in de gezondheid van toekomstige generaties, want veel van de inzichten die in dit onderzoek worden verworven zullen vooral ten goede komen aan de volgende generatie. Het duurt namelijk vrij lang voordat wetenschappelijke inzichten zijn vertaald in praktisch beleid. Maar de deelnemers hebben er zelf óók baat bij. Met de kennis van nu, en de gegevens die nu verzameld worden, ontstaat immers een nauwkeurig beeld van de gezondheid van de deelnemers. Op basis van die gegevens krijgen ze een advies over hoe zij hun gezondheid (verder) kunnen verbeteren. Dat betekent bijvoorbeeld dat deelnemers een op maat gesneden gezondheidsadvies zullen krijgen. De ondertitel van De Maastricht Studie luidt dan ook: uitdaging voor een gezonde leefstijl.

Mocht u een uitnodiging krijgen om deel te nemen aan De Maastricht Studie, neemt u die uitnodiging dan aan?
www.demaastrichtstudie.nl

25 JAAR HARTCHIRURGIE IN MAASTRICHT

De afdeling hartchirurgie van het Maastricht UMC+ viert dit jaar haar 25-jarig jubileum. Een hele tijd voor een relatief jong specialisme. Want de hartchirurgie zoals we die nu kennen, bestaat pas 50 jaar. Prof. dr. Jos Maessen, hoofd van de afdeling cardiochirurgie, blikt terug en vooruit.

“Het was 25 jaar geleden bepaald niet vanzelfsprekend dat de nieuwe medische faculteit in Maastricht een afdeling hartchirurgie zou krijgen. De nieuwe faculteit zou zich namelijk vooral richten op de eerstelijnszorg en daar hoorden geen superspecialismen als hartchirurgie bij. De opbouwfase verliep dan ook bepaald niet zonder conflicten. Inmiddels is cardiochirurgie een zeer moderne, toekomstgerichte afdeling waar veel jonge chirurgen werken die vernieuwend met hun vakgebied bezig zijn.”

Wat is er de afgelopen jaren veranderd in de hartchirurgie?

“De ontwikkelingen kenmerken zich vooral door technische evoluties. Verbeteringen in de hartlong machine technologie, zijn hiervan een klassiek voorbeeld. Door deze ontwikkelingen zijn operaties veiliger en vooral minder invasief geworden waardoor patiënten minder risico's op complicaties lopen. Ze kunnen eerder uit het ziekenhuis ontslagen worden en ook weer eerder aan het werk. Het meest recente voorbeeld van zo'n minder invasieve techniek is de vervanging van hartkleppen met behulp van een catheter.”

Wat is hetzelfde gebleven?

“Wachlijsten en wachttijden waren en blijven een dagelijkse bron van frustratie voor de dokter en de patiënt. Het tekort aan capaciteit in het ziekenhuis en de uit de hand lopende kosten in de zorg staan op gespannen voet met elkaar. Van alle tijden is ook de aandacht en energie die gestoken wordt in de verbetering van de kwaliteit en veiligheid van de hartchirurgische zorg. Nieuw is de publieke verantwoording die de dokter hierover moet afleggen.

Resultaten van operaties moeten transparant zijn voor de inspectie, zorgverzekeraars en het publiek. Een goede zaak, maar ook een leerproces waar veel energie in gestoken wordt.”

Wat maakt hartchirurgie speciaal?

“De hartchirurgie van vandaag is een specialisme als alle andere. Toch komen we relatief vaak in de publiciteit. Daar zijn we alles behalve blij mee. Vaak is er sprake van een vertekend of ongenueanceerd beeld. Maar publiciteit kan ook uiterst waardevol zijn als het gaat om het informeren van patiënten en verwijzers over nieuwe behandelopties.”

Wat maakt hartchirurgie in Maastricht bijzonder?

“In Maastricht hebben we, meer dan elders, door samenwerking met andere specialismen zoals cardiologie nieuwe behandelingen mogelijk gemaakt. Een voorbeeld hiervan is onze samenwerking bij hartrit-mestoornissen. Hier zijn we geheel nieuwe wegen ingeslagen.”

En de toekomst?

“Specialismen ontstaan, maar kunnen ook verdwijnen. Menig collega heeft in het verleden de noodklok geluid in de verwachting dat de hartchirurgie zou verdwijnen door de opkomst van de interventie cardiologie. Maar niets is minder waar: anno 2011 is ons specialisme springlevend. Nog steeds oefenen we aantrekkingskracht uit op jonge, talentvolle mensen die welbewust voor dit zware beroep kiezen. Artsen die open staan voor vernieuwingen als de robotchirurgie en die over de grenzen van hun vakgebied durven te stappen en samen met andere specialismen de best denkbare behandeling voor patiënten ontwikkelen.”

WORD DONATEUR!

Steun ons! Elke donatie – klein of groot – is welkom.

Als donateur ontvangt u regelmatig onze nieuwsbrief en wordt u uitgenodigd voor het RESCAR-Congres waarin u op de hoogte wordt gebracht van de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van hart- en vaatziekten.

VOOR RESCAR: ABN/AMRO rekeningnummer: 48.62.76.430 of Postbank-rekening 192.72.28 t.n.v. Hartsvrienden RESCAR Maastricht; www.rescar.nl.

VOOR MEER INFORMATIE OVER HFL HART-EN VAATZIEKTEN: www.hflhartenvaatziekten.nl.

AGENDA

21 mei 2011 RESCAR-Congres, Maastricht
30 september 2011 Reanimatie-estafette, Weert
1 oktober 2011 Loop met je dokter, Valkenburg

Colofon

Wetenswaardig is een gemeenschappelijke uitgave van stichting Hartsvrienden RESCAR en HFL hart- en vaatziekten.

REALISATIE:
STICHTING HARTSVRIENDEN RESCAR
Gaspeldoorn 7, 6226 WZ Maastricht
T. +31 (0)43 363 0919
E. rescar@rescar.nl

HFL HART- EN VAATZIEKTEN
Turennestraat 33, 6221 AR Maastricht
T. +31 (0)43 407 7363
E. info@hfl.nl

TEKSTEN:
Harry Crijns,
Ronald Henry,
Jos Maessen,
Warner Demare,
Leontine de Vlieger

EINDREDACTIE:
Leontine de Vlieger

FOTO'S
Alf Mertens Fotografie,
Hartpatiënten Nederland

VORMGEVING
DI-GITTA-AL,

DRUK
MTB Grafisch